

NÚM 40 ANY 1988

BUTLLETÍ

de l'associació cultural catalana als països nòrdics
~les quatre barres~

JOSEP M. SUBIRACHS

BUTLLETÍ
DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL CATALANA
ALS PAÏSOS NÒRDICS
LES QUATRE BARRES

Publicació (Tidskrift) : ISSN 0349-6120
Editor (Utgivare) : Les Quatre Barres
Humlegårdsgatan 17 2tr ög
114 46 Stockholm
Suècia
Compte Corrent Postal : 970916-3
(Postgirokonto) Stockholm
Editor responsable : Ramon Cavaller
(Ansvarig utgivare)
Cap de redacció : Bodil Ceballos
(Redaktör)
Maqueta (Lay-out) : Jordi Bota
Impressió (Tryckning) : Trycksam AB, Gävle
Subscripció anual : Països Nòrdics, 45 corones
(4 números) altres països, 55 corones
Årsprenumeration : Norden, 45 kronor
(4 nummer) andra länder, 55 kronor
Quota socis de : 95 corones (Butlletí inclòs)
Les Quatre Barres quota familiar 125 corones
Medlemsavgift föreningen : 95 kronor (med Butlletí)
Les Quatre Barres : familj 125 kronor

oooo000oooo

SUMARI 4/1988 - núm./ nr. 40, any XI (årgång 11)

Editorial.....	3
Correu.....	4
Notícies.....	6
Kulturella Nyheter.....	12
L'artista col.laborador d'aquest número:	
Josep Maria Subirachs.....	18
988 - 1988, Catalunya mil anys.....	20
Carrers de Barcelona.....	23
De ponent, ni dona ni vent.....	26
Stort svenskt kulturevenemang i Barcelona.....	28
Turistresor.....	31
Exercicis.....	32
Retalls.....	33

EDITORIAL

El 1988 - l'any del mil·lenni del naixement de la nació catalana - també es pot dir que és l'any que marca l'inici de l'establiment de relacions culturals oficials entre Catalunya i Suècia.

En efecte, aquesta tardor el ministre suec de cultura, Bengt Göransson i el president de la Generalitat, Jordi Pujol, inauguraven solemnement a Barcelona una important manifestació cultural sueca titulada "Suècia, avui". Comprenia exposicions de pintura i ceràmica sueca actual, teixits estampats i disseny per a minusvàlids; una mostra d'il·lustradors suecs de llibre infantil i una exposició de joguines de fusta sueques. La música i la cinematografia de Suècia també s'hi destacaven mitjançant una colla de concerts amb musics suecs i una sèrie dedicada a l'obra filmogràfica de Bo Widerberg.

Per altra banda, el públic de Suècia podrà conèixer millor la nostra cultura a través d'una manifestació equivalent l'any que ve. Tindrà lloc a Estocolm durant la primavera sota el nom "Katalansk var" (Primavera catalana, vegeu Notícies).

Pel que pertoca a Les Quatre Barres, ens és un motiu d'especial satisfacció que una de les persones clau en establir els contactes necessaris i organitzar aquestes manifestacions culturals hagi estat un consoci nostre: Pau Puig i Scotoni. Des de fa anys, en Pau Puig està fent una valuosa tasca per a fomentar el coneixement mutu entre Catalunya i Suècia. És l'autor d'un llibre en suec sobre la història de Catalunya i ha organitzat recorreguts turístics i culturals per a catalans i suecs, respectivament, a Suècia i a Catalunya.

CORREU

Revistes i Butlletins:

El Correu de la Unesco, núms. 123, 124
Cultura, núm. 17
Ces, publicació de la Caixa de Sabadell, núm. 42
Notícies de la Generalitat, núms. 39, 40 ens arriba
en tres mesos de retard
Revista Orfeó Català, Mèxic, núms. 10, 11, 12, 13
Notícia Catalana de Madrid, en castellà núms. 21, 22
Xipreret, L'Hospitalet núm. 99
Catalonia Today, Houston, Texas, núms. 11, 12
Lluita, núms. 140, 141
Casal Català de Califòrnia, núm. 19
La veu d'Unió, núm. 185
Club Català, Córdoba, Argentina, núm. 2
El Manelic, Montevideo, Uruguai, agost 88
Flama de Toronto, Canadà, núms. 5, 6
Mel i Sucre de Sant Joan, Mallorca, núms. 97, 98, 99
Euskadi Information, Baiona, núm. 57
L'Opinió de Premià de Dalt, octubre
Informació de Ginebra, Suïssa, núm. 57
Casal Català de Tolosa de Llenguadoc, núm. 164
Caliu de París, núm. 77
Orfeó Català, Barcelona, núm. 106
Associació per a la dona efectiva, Barcelona, núm. 34
Pórtula, Marratxí, Mallorca, núms. 72, 73
Lligam d'Amberes, Bèlgica, setembre-octubre
Centre Català, Asuncion, Paraguai, núm. 9
Espais, revista del departament de política territorial
i obres públiques, núms. 10, 11, 12
Xarxa, revista mensual, núms. 7, 8
Tärningskastet, Lund, núm. 14
- amb un poema de Pere Gimferrer traduït per Lasse Söder-
berg.
Información Cultural, núm. 65
Carta de España, núms. 385, 387, 388, 389
Espanya 88, núms 181, 182
Boletín Cultural, núm. 81
Migraciones, núm. 5
Diari Avui
ABC setmanal
El País

Cartes:

Alfred Junqué, Estocolm
Ambaixada d'Espanya comunicant que la primera cadena
de TVE ha entrat en funcionament via satèl.lit
Universitat de París - Sorbonne
Soler Jové, Barcelona

Generalitat de Catalunya
Milton M Azevedo, Califòrnia
Omnium Cultural
Contrapunt, centre d'estudis i debats, La Garriga, Vallès
Oriental

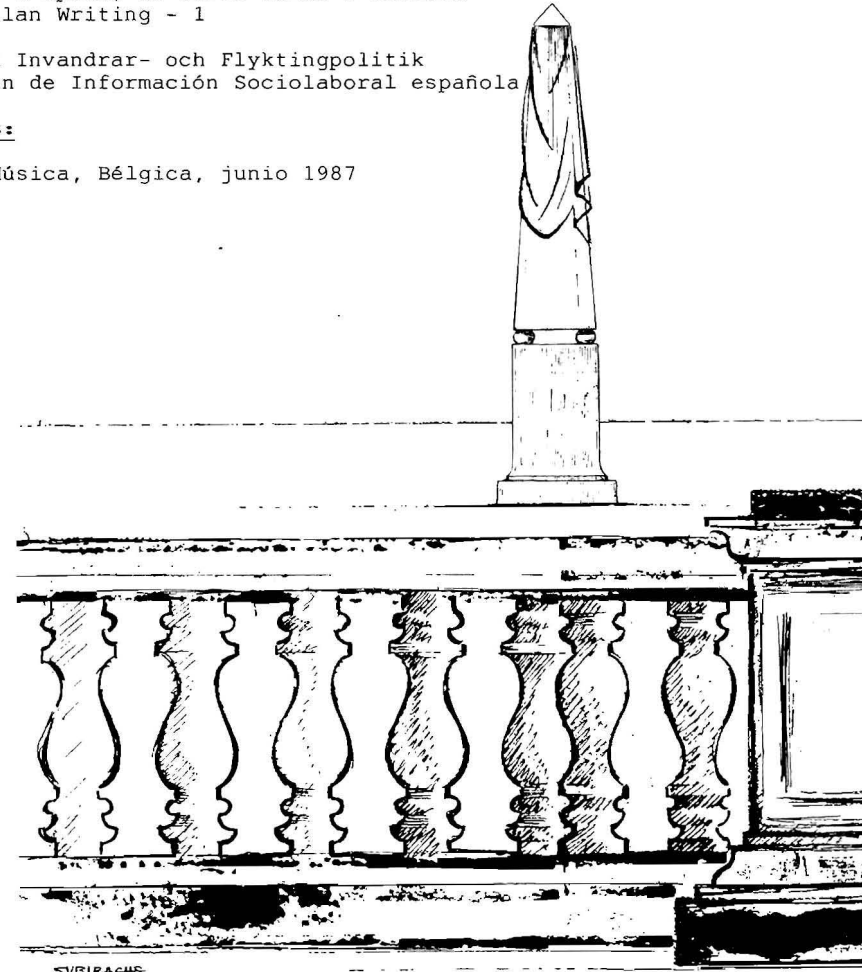
Llibres:

de la Generalitat de Catalunya:
- Juga i aprèn, de Jordi Colàs i Xiberta
- Catalan Writing - 1

Svensk Invandrar- och Flyktingpolitik
Boletín de Información Sociolaboral española

Discos:

Euro Música, Bèlgica, junio 1987

NOTICIES

El dia 28 de setembre el doctor Joaquim Llisterra i la doctora Dolors Poch de la Universitat Autònoma de Barcelona van donar una conferència a la Universitat d'Estocolm: "Interferències fonètiques en persones bilingües que aprenen una tercera llengua", va ser feta en anglès. Els conferenciants havien fet una estada d'un mes a la dita universitat convidats pel catedràtic Björn Lindblom. Les dues universitats han iniciat treballs d'investigació d'interès mutu, cosa que farà possible un intercanvi d'experiències.

*

El dia 7 de juliol Ma Montserrat Almeida i Hans Vänman es van veure alegrats amb el naixement d'un nen que es diu Hans Joseph. La nostra enhorabona es fa extensiva a l'àvia, la nostra consòcia Roser Väisänen, una àvia ben jove i ben agradosa.

*

El 27 de setembre els nostres consocis Larry Ahlfert i Victòria Rosés han vist augmentada la família amb una nena que es diu Natalie; la germaneta gran Christina està encantada amb la nouvinguda.

*

Amb motiu del 750 aniversari del Regne de València, han tingut lloc a Elx (Alacant), durant els primers dies de novembre, diverses representacions del cèlebre Misteri o Festa, que és la representació sagrada i popular que es manté viva des de fa segles i que normalment té lloc a l'Església de Santa Maria els dies 14 i 15 d'agost.

Sobre el Misteri va publicar el nostre butlletí (núm. 7) un article del nostre consoci Jaume Pomares.

El dia 13 de novembre al casal de Malmgårdén, Kristinehov, va tenir lloc la conferència amb diapositives pel nostre consoci Francesc Cabrera que portava per títol "Excursió fotogràfica pel Pirineu català - diapositives del Parc Nacional d'Aigüestortes i l'estany de Sant Maurici". No cal dir que va ser molt amena i divertida i vam poder seguir les peripècies de la família Cabrera, pare, mare i filla, caminant a l'aventura organitzada pels magnífics paratges pirinencs.

Acabat l'acte vam degustar cafè, refrescos, vi dolç i autèntics panallets de Tots Sants, especialment acabats de portar de Girona per Joan Carles Cebrian.

*

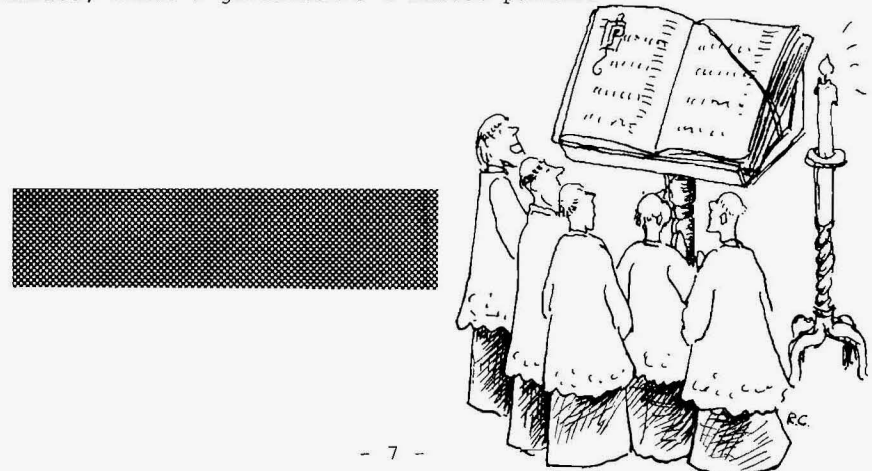
El 12 de novembre a la Galeria St. Nikolaus de la ciutat vella, Maria-Carme Dahlin va inaugurar amb gran èxit una exposició dels seus gravats.

*

El dia 4 de desembre Montserrat Caballé cantarà "Semiramide" de Rossini al Palau de la Música d'Estocolm.

*

El dia 4 de març, dissabte, tindrem, si Déu vol, una vetllada catalano-hongaresa que consistirà en poesia, música, balls i gastronomia d'ambdós països.

Encontre amb Tàpies

Amb aquest títol ha publicat el diari SVENSKA DAGBLADET, d'Estocolm (20/11) una notícia firmada per Åsa Wall, anunciant que el mateix dia a la televisió sueca es podria veure l'entrevista que Ralph Herrmanns i Bengt Åke Kimbré van fer a Antoni Tàpies quan van visitar-lo en el seu estudi de Campins, al nord de Barcelona.

"Tàpies fa comentaris sobre dues de les seves obres que figuraran a les exposicions que tindran lloc a Nova York el mes de febrer de l'any que ve.

Quan tenia 25 anys, Tàpies va conèixer Miró que, com Klee, va influir molt en la seva obra. Influenciat al principi pel dadaisme i el surrealisme, Tàpies ha creat una modalitat pròpia.

En les seves obres es troben sovint fragments de persones, en forma d'empremtes de dits i de peus; parets i murs, portes tancades i parets plenes de pintades, que s'han interpretat com referències a la guerra civil que va esclatar quan Tàpies tenia 13 anys i vivia a Barcelona.

Tàpies és també escultor, il·lustrador de llibres i escriptor. Ara es projecta un museu per a les seves obres, en un edifici antic de Barcelona, un honor del que ja gaudeixen Picasso i Miró."

"KATALANSK VÅR" (PRIMAVERA CATALANA) es titularà una gran manifestació cultural que tindrà lloc a Estocolm l'any que ve. Ultra l'objectiu a llarg termini d'aconseguir "una presència normal de la cultura catalana a Suècia", aquesta Manifestació Cultural té per finalitat donar a conèixer al gran públic l'existència de la cultura catalana, aprofundir el coneixement que s'en té en els medis intel·lectuals suecs i sensibilitzar els medis intel·lectuals i polítics suecs sobre els interessos comuns que els petits estats i les "regions històriques" tenen en el marc de la integració europea. Un altre dels objectius és impulsar la projecció de la cultura catalana a la resta de l'àrea nòrdica.

La data previstada per a la inauguració de la "Primavera Catalana" a Suècia és el 15 d'abril de 1989 a la Casa de Cultura d'Estocolm.

Exposicions:

<u>El Modernisme català</u>	Kulturhuset (15/4/89 - 1/9/89)
<u>El disseny a Catalunya</u>	Kulturhuset (6/3/89 - 8/6/89)
<u>Artistes joves catalans</u>	Kulturhuset (6/3/89 - 8/6/89)
<u>Dalí i els llibres</u>	Moderna Museet (15/4/89)
<u>L'Obra Pública a Catalunya</u>	Arkitekturmuseet (1/9/89 - 31/10/89)
<u>Joguets de Catalunya</u>	Leksaksmuseet (1/4/89-1/9/8)
<u>Protecció de la fauna catalana</u>	prevista d'itinerar per diverses "aules de la natura" dels Parcs Nacionals suecs (15/4/89)
<u>Producció Gràfica a Catalunya</u>	Kungliga Biblioteket (15/4/89 - 15/5/89)
<u>Literatura infantil</u>	Kulturhuset (15/4/89 - 1/9/89)

Música:

Montserrat Torrent, organista. Obres de P.A. Vila, C. Baguer, J. Soler, i altres compositors catalans.

Miquel Farré, pianista. Obres de A. Soler, F. Taverna-Bech, F. Mompou, E. Granados i F. Liszt

Trio de Barcelona, obres de S. Brotons, J. Guinjoan i F. Mendelssohn.

Multimúsica, grup de electroacústica. Obres de G. Brncic, J. A. Moreno, E. Polonio, J. Rodríguez-Picó, A. Sardà, C. Zulian.

Conferències sobre la Música Catalana a càrrec d'Albert Sardà, President de l'Associació Catalana de Compositors.

Programes sobre la Música Catalana a la ràdio sueca.

Trobada d'empresàries sueques i catalanes organitzada per la Comissió Interdepartamental de Promoció de la Dona i la Fundació "Kvinnor kan".

Seminaris:

La integració europea i el regionalisme

Publicacions:

Amb motiu d'aquesta "Primavera Catalana" també es publicarà una antologia de poesia catalana elaborada pel poeta Lasse Söderberg i es farà una presentació de la literatura catalana a la revista BLM. Es preuen així mateix que diverses publicacions sueques facin reportatges sobre diferents aspectes de Catalunya.

Anna-Greta Winberg

AU, NO SIGUIS CRIATURA!

L'ESPARVER
Autors Moderns

Anna-Greta Winberg va néixer a Escòcia (Suècia) on viu habitualment. Ja des de petita escrivia històries i deia que volia ser escriptora. *Quan un loca el dos* (L'Esparver, 9) i *Tot d'un plegat* (L'Esparver, 50) són dues de les seves novel·les més importants.

Au, no siguis criatura! és la història d'Elina, una adolescent que està passant els problemes típics d'aquesta edat, i dels seus amics Tanja, una noia d'origen coreà, Jojje, un noi que perd la família en un accident i Yvone, una noia més gran que ells i que els tracta com si fossin adults i els ajuda a descobrir els valors i les complexitats de la vida.

Traducció de **Sven Dhalin**

EDICIONS DE LA MAGRANA

KULTURELLA NYHETER

988 - 1988, Katalonien tusen år

Det började år 988. Katalonien var då ett frankiskt grevskap och den katalanske greven Borrell II struntade i att resa till Aquitanien för att betyga kungen sin lojalitet. Några år tidigare hade konungen ignorerat greven när denne behövde hjälp mot arabiska krigsexpeditioner, som bl.a. ödelade Barcelona 985. På så sätt blev grevskapet en självständig stat.

Så småningom utvecklades där ett gemensamt språk och kultur, egna lagar och seder, kort sagt en egen identitet som skulle bli specifikt katalanska, och som trots svåra prövningar lever kvar i våra dagar.

De katalanska politiska partierna kom i år överens om att fira jubileet med en rad kulturella aktiviteter. Genom utställningar, TV-program och andra evenemang på lokal nivå och i skolorna uppmärksammas nu Kataloniens identitet och tusenåriga historia. Aktiviteterna kommer att pågå till slutet av 1989.

Men det fanns ett problem med firandet: Det kunde "felltolkas" i Madrid. Inför valet att riskera att få problem med Madrid eller hemma, valde den katalanska autonoma regeringen det senaste alternativet - man bjöd det spanska kungaparet till firandets officiella start den 23 april.

Trots att den spanske kungen åtnjuter en viss popularitet i Katalonien - bl.a. för att han är den enda icke katalanska politiker i Spanien som har brytt sig om att lära sig katalanska - blev det som väntat protester

mot att han skulle vara hedersgäst vid firandets start. 70 katalanska borgmästare anordnade ett öppet möte på Barcelonas universitet mot "Det monarkiska tusenårsjubileet" som de kallade det. Andra organisationer kallade till möten under parollen "Katalanerna har ingen kung". Själva initiativtagarna till firandet, det nationalistiska partiet Esquerra Republicana de Catalunya, avstod från att närvara vid jubileumsinvigningen i Generalitetspalatset.

Under invigningsceremonin hölls det tal på spanska och katalanska. Den spanske kungens ord uttryckte bl.a. ett erkännande av att Spanien är en flerkulturell stat och Kataloniens rätt till sin kultur, språk och identitet. Sedan sjöng den världsberömda operasångerskan Montserrat Caballé och allt gick som planerat.

Men utanför palatset blev det inte lika planenligt. Det fanns grupper som försökte överlämna ett protestbrev mot kungens närvaro och plötsligt startade ett oanmält fyrverkeri. Polisen ingrep - den spanska polisen alltså, eftersom den minimala katalanska autonoma polisen saknar befogenheter och ännu så länge främst finns på papperet. De som avfyra raketer stoppades. De bjöd passivt motstånd, men de slogs ändå ned. De hotades också för att de tilltalade poliserna på katalanska - detta medan kungen höll ett tal på samma språk inne i palatset - och drevs ut med sparkar och slag från altanen där de befann sig. Demonstranterna drogs sedan nedför trappan och de som hade glasögon fick dem söndertrampade under polisernas fötter. Polisen försökte även stoppa journalister och hindra fotograferna från att ta bilder. Det blev flera arresteringar och några av demonstranterna fick föras till sjukhus.

Firandet började med andra ord ungefär på samma sätt som katalanerna är vana vid att fira sina historiska jubileer, sedan självständigheten tog slut för några sekler sedan.

Inte heller blev katalanerna alltför överraskade några månader senare, när man upptäckte att telefonerna till Kataloniens president och andra katalanska politiker avlyssnas av den spanska polisen.

Det är början på katalanernas andra årtusende.

*

Allmänt

NU FINNS DET EN KATALANSK FÖRENING I KINA. Den bildades i februari i år av katalaner bosatta i Beijing. Nyligen startades också katalanska föreningar i Luxemburg och i Melbourne, Australien.

Tidningar

I VÄSTTYSKLAND FINNS DET SEX UNIVERSITET med reguljär undervisning i katalanska och årligen anordnas ett möte med lingvister, språklärare och katalanska författare (senast den 21-23 oktober i Hamburg). Intresset för katalanskan ökar stadigt och nu har man t.o.m. startat en tidskrift: "Zeitschrift für Katalanistik, Revista d'Estudis Catalans".

Tidskriften kom ut med sitt första nummer i juni i år och omfattar nästan 300 sidor med artiklar om katalansk kultur och historia. Den har startats av föreningen Deutsch-Katalanische Gesellschaft (DKG) tillsammans med kulturdepartementet i la Generalitat, Unesco-centret i Barcelona och andra organisationer.

Sedan i april i år finns i Västtyskland det första katalanska "kulturkontoret" utanför Katalonien. Det har sitt säte i Frankfurt och ska medverka till att sprida den katalanska kulturen i hela det tyska språkområdet och även samordna undervisningen av katalanskan med universiteten i dessa länder.

*

DE KATALANSKA TIDNINGARNA är de katalanska massmediernas problembarn. Medan den 5 år gamla katalansk TV-kanalen har lyckats med att locka till sig tv-tittarna och har en kvalitet som kan jämföras med många rikstäckande europeiska kanaler, har på två år tre katalanska vecko- och månadstidningar upphört helt eller tillfälligt. Det största problemet är brist på annonsörer och även den ovana som många katalaner har att läsa sitt eget språk eftersom de inte har fått undervisning i språket.

En bilaga på katalanska som den Madridbaserade veckotidningen "Cambio 16" började ge ut i våras, har upphört nyligen pga brist på annonsinkomster trots en stor inledande försäljningsframgång.

Ytterligare en publikation som lades ned i år är veckotidningen "El Món" (Världen). Den har haft problem tidigare, och nu upphörde den tillfälligt för tredje gången för, som det hette, "omstrukturering". I detta fall beror tidningens svårigheter inte bara på brist på annonsörer utan även på minskade försäljningssiffror. Dessa anses ha sin grund bl a i att "El Món" är alltför knuten till den katalanska grenen av det spanska socialistpartiet. I Katalonien anser många att partiet är ett osjälvständigt bihang till det spanska, som sitter i regeringsställning i Madrid.

Månadstidningen "Xarxa" (Nät) har också haft svårigheter, trots att den ges ut av en kulturförening med nära 30.000 medlemmar, vilket garanterar en basutgåva. Det är en sorts katalansk Månadsrevyn som startades för drygt ett och ett halvt år sedan. Den lades ned i våras men startades igen i september.

debat

NACIONALISTA

Nacionalitzar el país?
Entrevista a Salvador Cardús

För dagstidningen "Avui", som är tolv år gammal, liksom den betydligt yngre "Diari de Barcelona", är problemet en stagnation i försäljningssiffrorna. Bäst går det för veckotidningen "El Temps" från Valencia, med en läsekrets som täcker hela det katalanska språkområdet, och för lokaltidningen "Punt Diari" i Girona.

Denna dagstidning har dessutom haft framgång med en satsning som från början verkade ytterst osäker. På uppmaning av författare, intellektuella och katalansklärare i Catalunya-Nord, i sydöstra Frankrike, startade "Punt Diari" i juni 1987 en veckotidning på katalanska i området. Catalunya-Nord kallas den delen av Katalonien som införlivades med Frankrike 1659, efter det Trettiåriga kriget. Trots att området sedan dess har utsatts för en brutal förfranskning genom påtvingad fransk undervisning och systematiska förbud, har det hela tiden funnits folk som är måna om att bevara sitt språk och kultur. "Punt Catalunya-Nord", som veckotidningen heter, har sin redaktion i Perpignan, områdets huvudstad, där den också trycks. Samtliga medarbetare är nordkatalaner.

R. BOHIGAS

LA NACIÓ

OCTUBRE 1988 / 2

CATALUNYA, POBLE DECADENT?

i, o més: «El pactisme o ultranço és el gran error». Raimon Gali; País Valencia, als 750 anys, aportacions d'Antoni Furió, Vicent Ll. Monlés, Miquel A. Villena, Josep Guix; Debat a Prada, Villatoro i Carod-Rovira; i les seccions habituals.

13 FF / 300 PIES

Trots den katalanska pressens problem, startar det hela tiden nya publikationer. På kort tid har det kommit ut två nya politiska tidskrifter.

G.K.HALL & CO.
PUBLISHERS

June, 1988

NEW FROM TWAYNE

Dear North American Catalan Society Member:

We are pleased to announce the publication of a new book entitled **Medieval Catalan Literature: Prose and Drama**, written by fellow society member, David J. Viera, professor of Spanish at Tennessee Technological University. Following is a brief description of the book and bibliographical data:

Catalan language and culture, outlawed by Franco and now in a new renaissance, first blossomed in the 13th century, as Catalan-Aragonese military conquests spread east and south across Iberia. This is the first English-language examination of that important beginning.

Viera traces the development of Catalan literature through the early 15th century, then introduces the most prolific medieval prose artists: Ramon Llull, whose impassioned religious writings established Catalan as a great literary medium; Francesc Eiximenis, whose mature works were produced in Valencia; and Vincent Ferrer, known for his vernacular sermons.

Subsequent chapters describe, analyze and compare the works of four chroniclers of history: Ramon Muntaner, who provided eyewitness accounts of Catalan-Aragonese conquests in Italy and Greece; plus James I, Bernat Desclot and Peter III.

In a chapter on theater, Viera covers both religious and secular works, including 15th century revisions of lost 13th and 14th century dramas.

June 1988 5 1/2 x 8 1/2 208 pp. TWAS 802 (Spain)
0-8057-8233-8 Cloth \$27.95

This unique survey, the first in English of its kind, will prove a perfect book for Hispanists with an interest in the Catalan literature of the Middle Ages, for the medievalist, and for the general audience. To add this essential sourcebook to your collection, fill out the order form on the back of this page.

Sincerely,

Andrea Colby

Andrea Colby
Advertising and Promotion

70 Lincoln Street • Boston, Massachusetts 02111

• Telephone (617) 423-3990 • Telex 94-0037

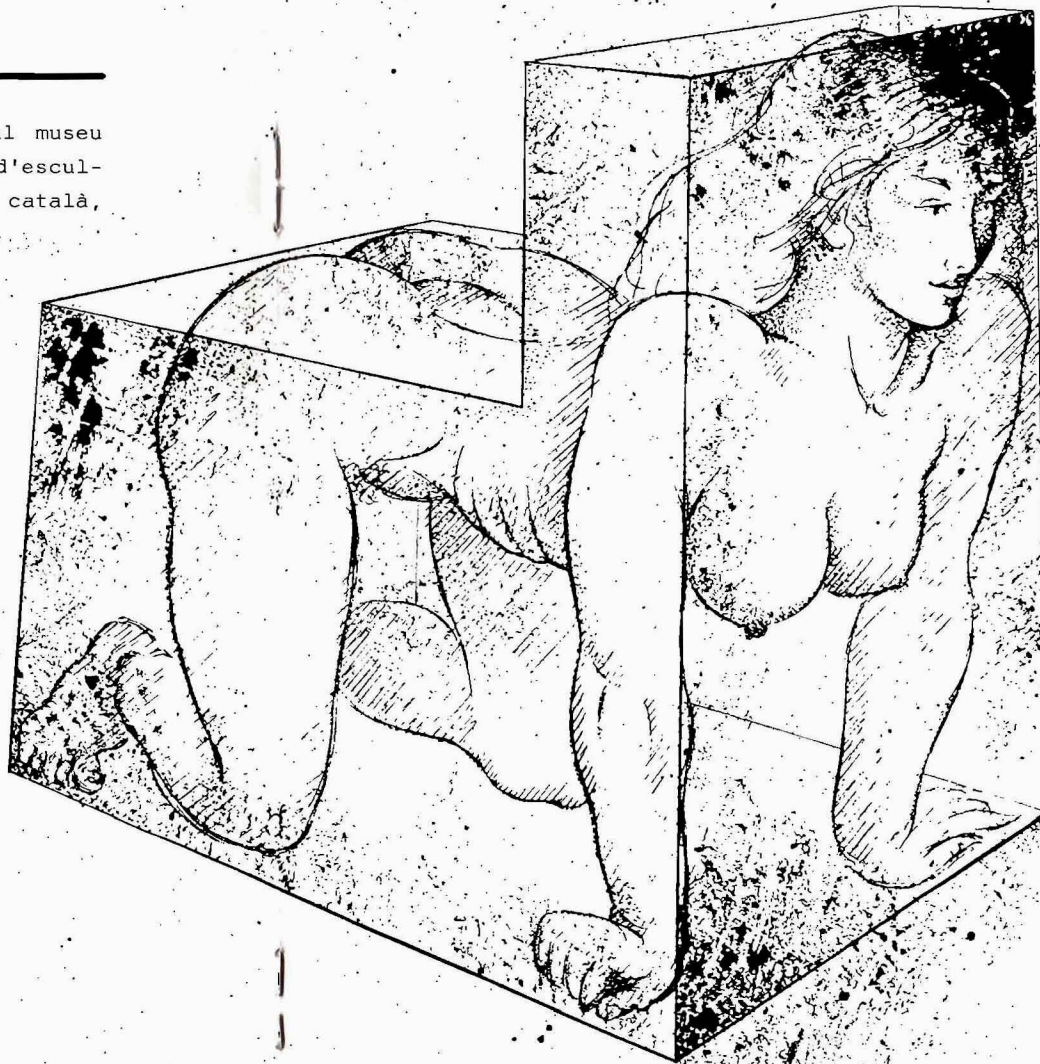
L'ARTISTA COL.LABORADOR D'AQUEST NUMERO:
JOSEP MARIA SUBIRACHS

Del 17 de setembre al 16 d'octubre d'enguany al museu Millesgården d'Estocolm s'ha exposat una mostra d'escultures, dibuixos i litografies d'aquest artista català, conegut sobretot per la seva obra escultòrica.

Josep Maria Subirachs, nascut a Barcelona el 1927, és sens dubte l'escultor català de més anomenada i el que ha originat més polèmiques durant els darrers anys. La seva obra és molt coneguda i guarneix molts espais públics a Catalunya. Ara col.labora en l'acabament de la basílica de La Sagrada Família, d'Antoni Gaudí, un projecte que ha aixecat controvèrsies.

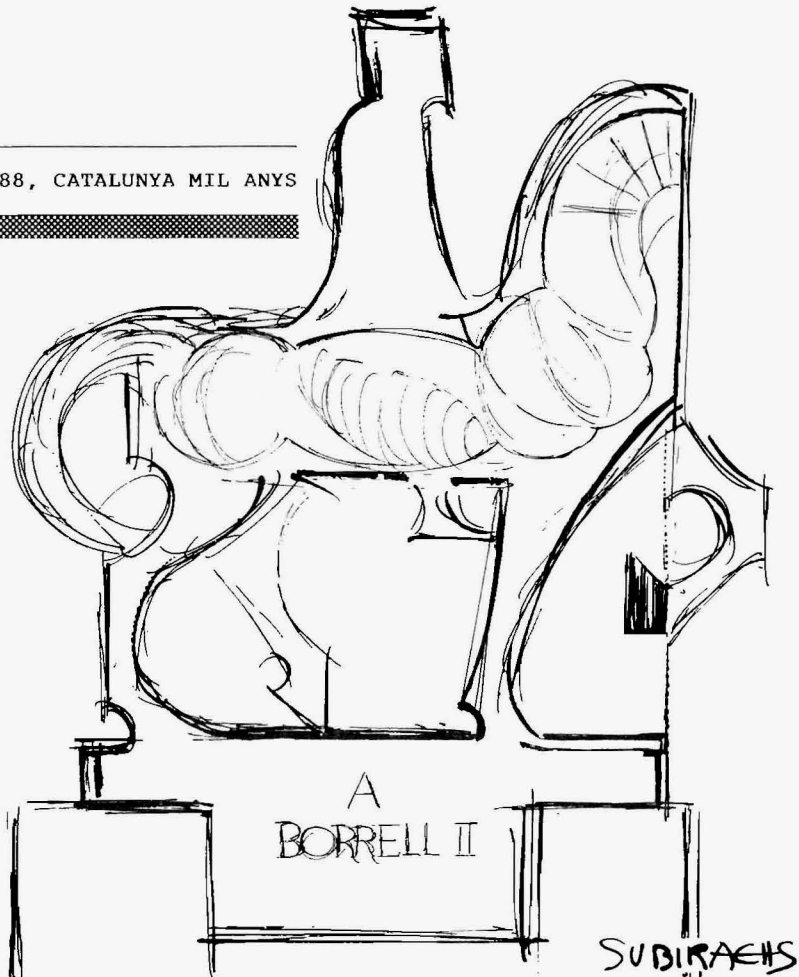
Durant la seva estada a Estocolm, a la inauguració de l'exposició a Millesgården, Josep Maria Subirachs va tenir la gentilesa de donar-nos els dibuixos que reproduïm en aquest número del nostre Butlletí.

RAMON BOHIGAS

SUBIRACHS

988-1988, CATALUNYA MIL ANYS

Catalunya celebra enguany el seu primer mil.lenni. La nostra història com a nació comença l'any 988, quan Catalunya era un comtat carolíngi i el comte Borrell II es negà a viatjar a Aquitània per retre fidelitat al rei franc. Això, que era una resposta al desinterès d'aquest rei a enviar ajut al comte a combatre els greus atacs sarraïns que van destruir Barcelona el 985, significà també l'inici de la nostra independència.

En pocs segles, durant l'Edat Mitjana, Catalunya es convertí en una potència mediterrània, i desenvolupà una llengua, cultura, lleis, tradicions i identitat típicament pròpies. La seva expansió després de confederar-se amb la corona aragonesa, portà a la incorporació de València i les Balears als països de parla catalana.

Una història difícil

Catalunya ha tingut una història difícil, sobretot després d'unir-se amb la corona castellana. Però malgrat la supressió de les nostres institucions el 1714 i la persecució posterior de la nostra llengua, aquesta segueix viva, així com la nostra cultura i identitat.

Els partits polítics catalans van acordar celebrar els mil anys de la independència de Catalunya amb una colla d'actes festius i culturals. Aquests es perllongaran fins a l'acabament del 1989 i comprenen exposicions, programes de televisió i altres actes a nivell local i a les escoles.

La celebració oficial del mil.leni de l'independència de Catalunya, creava, però, el problema de la interpretació que Madrid pogués donar a això. Davant la disjuntiva de arriscar-se a tenir problemes amb Madrid o a casa, el govern català va optar per aquest darrer risc i va convidar el rei i la reina a presidir la cerimònia inaugural el 23 d'abril, Diada de Sant Jordi.

Tot i la certa popularitat que el rei té a Catalunya, no van tardar a aixecar-se protestes contra aquesta invitació. 70 alcaldes caatalans van arranjat un acte públic a la universitat de Barcelona contra "el mil.lenari monàrquic", com deien. Altres organitzacions van convocar actes sota el lema "Els catalans no tenim rei". El partit Esquerra Republicana de Catalunya, que va tenir la iniciativa de commemorar aquesta efemèrides, no participà en la cerimònia inaugural al palau de la Generalitat.

El rei d'Espanya presideix l'acte inaugural

Durant l'acte inaugural es va parlar en català i castellà. El rei, que va fer part del seu discurs en la nostra llengua, va reconèixer la realitat pluricultural de l'Estat Espanyol i el dret dels catalans a la nostra

cultura, llengua i identitat, paraules que l'auditori va apreciar. Després Montserrat Caballé interpretà algunes cançons i tot es desenvolupà segons s'esperava.

Al carrer, però, les coses no seguien els plans oficialment previstos. El grup d'alcaldes i regidors independentistes va intentar lliurar a Jordi Pujol una carta de protesta per la presència del rei i membres de la Crida començaren a llençar coets. La policia va intervenir - la policia espanyola, és clar, doncs la catalana per ara pràcticament existeix només en l'Estatut - i es posà a donar cops de porra tot i que els que llençaven coets només oposaven resistència passiva. Se'ls expulsà a cops i a puntades de peu del terrat on eren, arrossegant-los escales avall, i se'ls va amenaçar perquè es dirigien als membres del cos policial espanyol en català.

Els que portaven ulleres es van quedar sense; la policia els les prenia i trepitjava. Els guàrdies també van intentar impedir el pas dels periodistes i fotògrafs. Es van fer unes quantes detencions i alguns membres de la Crida van haver d'anar a l'hospital per rebre atenció mèdica.

La cerimònia inaugural del mil·lenni de la nostra independència va acabar, doncs, de la manera que els catalans estem més acostumats a celebrar les nostres festes nacionals des que només som una regió de l'Estat Espanyol. Cap sorpresa, tanmateix!

Tampoc es va sorprendre massa gent a Catalunya uns mesos més tard quan es va descobrir que els telèfons del president de la Generalitat i d'altres polítics catalans estaven punxats (intervinguts) per la policia.

Celebrem i honorem també nosaltres, mil anys després, la conducta del comte Borrell II.

RAMON BOHIGAS

CARRERS DE BARCELONA

La Portaferrissa

D'aquí a endavant penso descriure alguns dels carrers de Barcelona i possiblement més endavant també carrers d'altres de les ciutats del Principat, ja que les coneixco, més bé o més malament, totes. Barcelona és una ciutat que té més de 2000 anys i en els seus barris i carrers antics hi ha molta història.

Si començo amb la Portaferrissa és perquè és el carrer on vaig néixer i on vaig viure els 16 primers anys de la meua vida, havent-lo de deixar, amb molta tristesa, quant el meu cor estava ple d'amor, de vida i d'esperances.

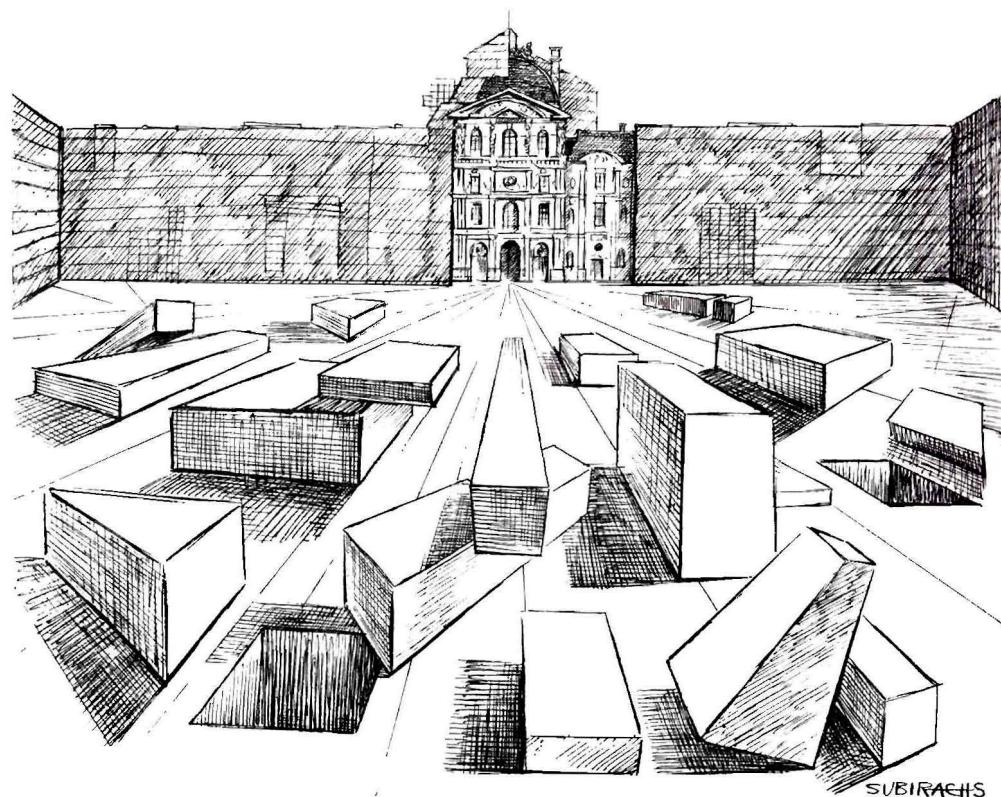
La Portaferrissa, comença allà on enllacen les Rambles de Sant Josep i la dels Estudis, i oposada al carrer del Carme. Acaba a la Plaça de la Cucurulla on desembocquen el carrer del Pi i comença el carrer de Boters. Es un carrer recte, d'una amplada adequada a l'època que es va treçar i té tres illes de cases. Es un dels carrers més antics de Barcelona i es troba en tots els textos, guies i plànols dels segles XVIII i XIX. Aquí hi havia una de les portes de la ciutat que estava reforçada per nervis de ferro i tenia molts claus. Era una porta ferrada. Conten que darrera d'aquesta porta hi havia una mida de ferro abans de que vinguessin els metres i els centímetres i la gent hi anava de vegades a prendre mida. Hi ha alguns autors que asseguren que aquesta porta era procedent de la campanya d'Almeria i que la va portar el comte Ramon Berenguer.

A la Portaferriassa hi vivien molts dels nobles catalans, ja que els prínceps i la família comtal vivien en el cercle de la Generalitat. Una de les més belles i interessants era la Casa Gralla, així com altres sumptuoses residències. Crec que és la Casa Gralla que es va derrocar per fer pas al Duc de la Victòria. La desaparició de la Casa Gralla va tenir lloc l'any 1856. Sembla ser que gran part de les seves pedres precioses han estat salvades i es troben a Martorell.

A la Portaferriassa es trobava en el segle XV la impremta d'en Carles Amorós, on per primera vegada es van imprimir les obres del poeta Juan Boscán així com les d'en Garcilaso de la Vega. Per cert, si poso Juan Boscán i no Joan Boscà és perquè aquest poeta, a pesar de ser català, era un gran amant de la llengua castellana i va escriure amb aquest idioma. La gent coneixia aquesta impremta vulgarment com el taller del DESNASSAT, ja que hi treballava un artesà alemany que portava un nas de plata havent perdut el propi nas en un duel que va tenir lloc al carrer dels capellans.

El palau que cau fent xanfrà amb la Rambla de Sant Josep havia pertangut a una família noble molt antiga, però els últims nobles que hi van viure van ser els Marquesos de Comillas. Aquí va ser on Mossèn Jacint Verdaguer, encara que oficialment vivia al Carrer de Canuda, va escriure una gran part de les seves obres, ja que era el capellà dels marquesos de Comillas.

La història de la Portaferriassa és molt llarga i ja fa més de cent anys que era, com ara, un carrer predominantment comercial. Fins fa un any, hi havia l'antiga botiga Casa Brotons, on tot el barri hi comprava els seus fils i botons i que en tancar-se tenia 120 anys d'edat.

Avui, la Portaferriassa, és un carrer peatonal, amb moltes botigues de tota mena i sempre animat per grans i joves. La Portaferriassa segueix tenint futur dintre de la Barcelona antiga que ara més que mai protegeix la Generalitat.

MERCE DE LAS HERAS

"DE PONENT, NI DONA NI VENT"

El "Diario de Mallorca" va publicar el mes d'agost prop passat un article comentant les xifres de l'Institut Balear d'Estadística. Deia. "El 40% dels joves residents a Ciutat de Mallorca no parlen mai català. Entre els menors de 10 anys que són 16.952, n'hi ha 8.611 que només parlen en castellà, o sigui, un 50,79% (....) la llengua està en perill (....) aquestes dades indiquen que és necessària una actitud política molt ferma, radical si és necessari, per frenar aquest procés".

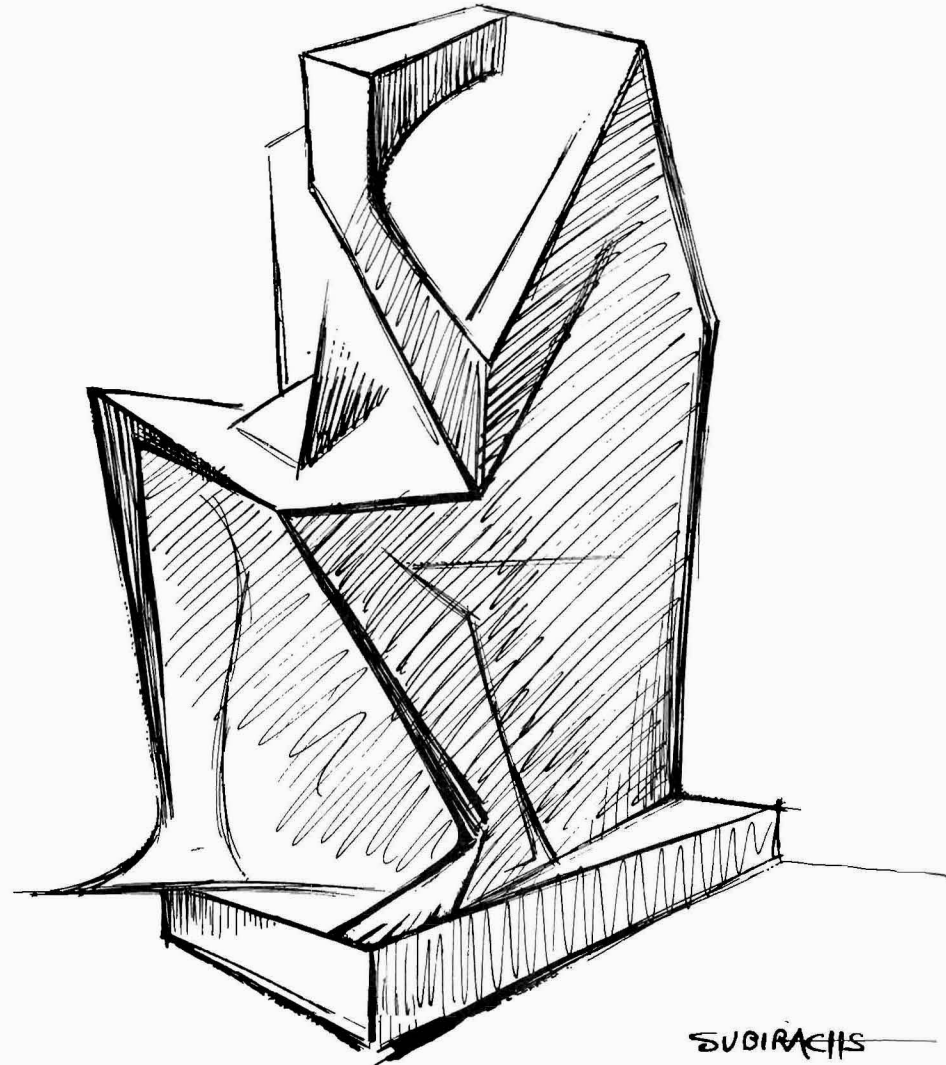
Es curiós que sigui aquest diari castellà que ens digui això en castellà, precisament. Es sabut que el "Diari de Mallorca" publica articles que no ajuden gens a la normalització lingüística, articles que no fan més que despistar i cansar els lectors de cada dia, en canvi no deixa passar altres veus que lluiten per la vida de la cultura de Mallorca. Els altres diaris de la capital segueixen una política semblant, el fet és que són tots en castellà. Estan a favor de Madrid que aprofita qualsevol moment per posar-nos entrebancs, com és ara la brutal destitució de Sebastià Verd, director de TV-B pel foraster senyor Olano que naturalment no farà res per una llengua que no és la seva.

Mateu Morro, en la revista "El Mirall" de Mallorca, setembre 88, considera que amb el català es practica una política de gestos i continua essent una llengua marginada tant per part del govern de Madrid com pel govern balear.

Rafael Crespi i Ramis, a la mateixa revista diu:
"Dissortadament la nostra existència depèn cada vegada dels sospirs de Madrid".

També fa menció a la dita valenciana:
"De ponent,, ni dona ni vent".

RAMON CAVALLER

STORT SVENSKT KULTUREVENEMANG I BARCELONA

I höst ägde en stor svensk kultursatsning rum i Barcelona under namnet "Suècia, avui" (Sverige idag). Det är överhuvudtaget den första gången som svensk kultur på bred front visas i Katalonien. Bertil Lundgren från Svenska Institutet, som vi intervjuar här, fungerade som samordnare av kulturaktiviteterna. Han är dessutom väl insatt i Kataloniens speciella situation.

R. BOHIGAS - Varifrån kom initiativet till en svensk kulturell satsning i Katalonien?

BERTIL LUNDGREN - Egentligen började det med impulser från Aragonien, beroende på att en tidning i Zaragosa uppmärksamade Sverige i specialbilagor och skrev mycket om svenskarna. Dessutom ville man därifrån gärna se Sverige på plats i form av utställningar och seminarier. I Katalonien fick man reda på detta och tyckte att det skulle vara lämpligt att passa på att samtidigt göra samma sak där.

R. BOHIGAS - Vilka områden av svensk kultur visades i Barcelona?

BERTIL LUNDGREN - Eftersom man trodde att Sverige är relativt okänt, så försökte man göra en så tydlig och så bred presentation som möjligt. Man ville visa både konst och design, och sedan, via seminarier presentera andra delar av svenskt samhällsliv. Dessutom lade man till ett musikprogram för att ge våra kompositörer och musiker till känna..

R. BOHIGAS - Gjordes det här bara i Barcelona, eller anordnades någonting i andra katalanska städer?

BERTIL LUNDGREN - Det var bara i Barcelona - med ett undantag. Vi förmedlade en utställning med svenska träleksaker till leksaksmuseet i staden Figueres.

R. BOHIGAS - Vem valde ämnesområdena, svenskarna eller katalanerna?

BERTIL LUNDGREN - Från början var det så att man såg efter vilka bra och attraktiva utställningar som fanns att visa upp. Barcelona anses vara en väldigt kräsen stad, eftersom det är hög kvalitet på utställningarna som görs där. Man var alltså tvungen att välja bra saker. Sedan har man också från Barcelonas håll gjort studieresor till Sverige för att titta närmare på vad som ansetts vara mest intressant.

R. BOHIGAS - Jag har hört att ni som har arrangerat detta har blivit förvånade över det stora intresse som kulturaktiviteterna har väckt. Vad kan intresset bero på?

BERTIL LUNDGREN - Jag tror att det beror på att Sverige inte har visat upp sig nämnvärt i något större sammanhang tidigare i Barcelona, och det har på sätt och vis varit nyhetens behag. Det är någonting europeiskt, någonting från en liten nation i norr, och det kanske kittlar lite extra.

R. BOHIGAS - Till sist, en annorlunda fråga: För alla svenskar är det självklart att den svensktalande befolkningen i Finland ska ha rätt att bevara och utveckla sitt språk och kultur, liksom att ålänningarna ska ha självstyre. Detsamma tycker man i Sverige beträffande de baltiska staterna. Men vad kan det bero på att det är så lite förståelse här för att katalanerna vill ha samma sak?

BERTIL LUNDGREN - Ska man försöka förklara det enkelt så beror detta bara på en mycket stor kunskapsbrist. Denna brist på kunskap har jag själv mött under förberedelserna för "Suècia avui". För oss som har fungerat som samordnare från svensk sida och från Generalitets sida så har det varit en svår pedagogisk uppgift att försöka ge folk som ska arbeta praktiskt för de olika projekten en bakgrund till varför språkfrågan och nationalitetsfrågan är som den är. Man får berätta långa historier och gå flera sekler bakåt för att försöka sätta in Katalonien i sitt sammanhang. Och det är inte så lätt, eftersom kunskapen om landet är oerhört dålig i Sverige.

Logotypen för de svenska kulturevenemangen i Barcelona "Suècia, avui" kan ni se på omslagets baksida. De svenska kulturaktiviteterna omfattade utställningar av svenskt samtida måleri och keramik, samt av tyger, träleksaker, barnbokstecknare och design av hjälpmedel för handikappade. Man anordnade också en filmvecka tillägnad Bo Widerberg och flera konserter med modern svensk musik och elektroakustisk musik. Radiostationen "Catalunya Ràdio" sände svensk musik under en vecka i höst.

TURISTRESOR

Den som reser med Fritidsresor till ön Menorca, får en broschyr med bl a följande text:

"Språk Det dominerande språket är förstas spanska (Castellano). I Katalonien är man dock officiellt tvåspråkig. Där pratar man katalanska jämte spanskan. På Balearerna (Mallorca, Ibiza) pratar man mallorquin som är en dialekt av katalanska."

Det borde stå:

"De officiella språken på Balearerna, liksom i de två andra delstaterna Valencia och Katalonien, är katalanska och spanska (kastiljanska). Katalanska är också officiellt i Andorra.

8 miljoner personer är katalansktalande i Europa (Spanien, Frankrike, Andorra och på Sardinien i Italien).

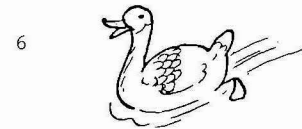
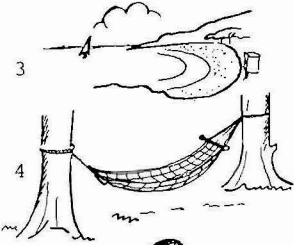
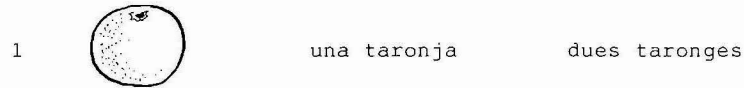
På katalanska, som var förbjudet under Francos diktatur, ges nu ut 4000 titlar om året och vår litteratur sträcker sig tillbaka till 1200-talet."

Vi européer borde vara måna om vår kontinent och kämpa mot de som för kortsiktig vinnings skull fördärvar vår miljö och våra kulturer.

RAMON CAVALLER

EXERCICIS

Escriviu el plural

RETALLS

17 september – 23 september 1988

DN. På Stan

Subirachs överskrider gränserna

AV LARS RAMKLINT

Efter sommarens Rodinutställning har Millesgården i höst möjlighet att låta stockholmarna bekanta sig med en i hög grad aktuell och levande skulptör, spanjoren Josep Maria Subirachs.

Subirachs är aktuell inte minst i OS-tider då han märkligt nog fått i uppdrag att utföra minnesmonument över såväl olympiska spelen i Mexiko 1968 som höstens spel i Sydkorea. Hans hemstad Barcelona blir värd för sommar-OS 1992, fast där gör sig Subirachs odödlig med en långt större uppgift — att fullfölja passionsfasaden på katedralen Sagrada Familia.

När en spårvagn i Barcelona en junikväll 1926 körde på och allvarligt skadade en luggsliten liten man avbröts en av samtidens märkligaste skapargärningar. Den skadade, som fortfarande okänd avled på det sjukhus dit han fördes, var Antonio Gaudi, den egensinnige arkitekten till några av Barcelonas märkligaste byggnader. Vid sin död var han helt absorberad av uppgiften att bygga en katedral, Sagrada Familia (den heliga familjen).

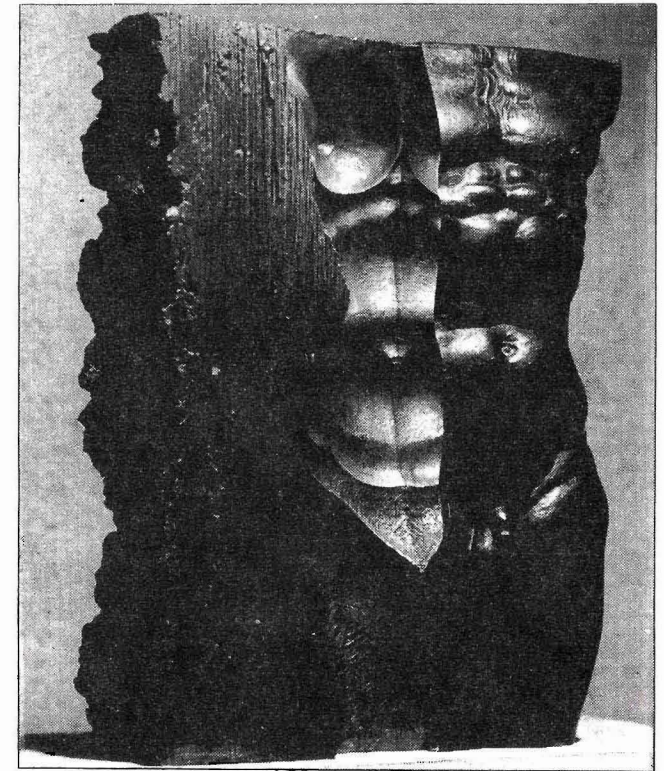
Katedralbygget, som påbörjats 1905, hade blivit en religiös kallelse. Han avstod från allt vad världslig framgång kunnat ge honom och levde under enkla omständigheter på byggsplatsen.

Vad gör man med ett monumentalbygge som i så hög grad som Sagrada Familia bär en människas prägel när denne rycks bort från arbetet?

Meningarna har gått starkt isär om det i den lokala debatten.

BRANDSKADADES

Av kyrkans fasader hade Gaudi färdigställt en, rikt skulpterad och krönt med fyra vardera 100 meter höga torn. Planeringen av nästa fasad

Ett av spanjoren Josep Maria Subirachs levande konstverk, en skulptur gjord i brons från 1983.

med passionshistorien som tema på gick. Kyrkorummet med den tänkta kupolen var inte påbörjat.

Först hände inget, sedan kom spanska inbördeskriget 1936 då Sagrada Familia brandskadades och

sedan bröt andra världskriget ut. Men 1952 beslöt att katedralbygget skulle fullföljas. Och 1986, på dagen 60 år efter Gaudis död, sattes den första skulpturgruppen på plats på passionsfasaden.

Det är här Subirachs kommer in i bilden. Han har anförtröts uppgiften att fullfölja Gaudis verk. Och liksom Gaudi på sin tid har Subirachs bosatt sig på byggplatsen och ägnar alla krafter åt färdigställandet av passionsfasaden.

— Han är som besatt av den märkliga miljön och den ovanliga utmaningen att slutföra en annan mans verk, berättar Millesgårdens Staffan Carlén, som klättrat omkring i katedralbygget tillsammans med Subirachs.

— Jag behöver all tid jag har kvar för Sagrada Familia, sade den 61-åriga konstnären till Carlén.

Efter hård övertalning accepterade han dock att komma som gäst en vecka till Millesgården. Skulpturer, teckningar och grafiska blad från de senaste tio åren ställs ut till den 17 oktober.

KATALONIEN

Det finns många beröringspunkter mellan Gaudi och Subirachs, men också mycket som skiljer. Bägge växte upp i Katalonien och det katalanska kulturarvet är viktigt för deras skapande. Hos bägge har arkitektur och konst ingått en tät förening. Men medan Gaudi var en säriling, som inspirerades av naturen, har Subirachs en mer traditionell konstnärsbakgrund, elev till de katalanska skulptörerna Monjo och Casanovas, som stod för en tradition med rötter långt tillbaka i Medelhavsområdets klassiska kultur.

Subirachs sökte sig en tid till det rent nonfigurativa, men har återknutit till sina rötter, samtidigt som han gärna visar upp att han är stilhistoriskt bildad och utmanar betraktarens egen bildning genom att låna och bearbeta element ur klassiska verk. Resultatet blir spännande, gränsöverskridande konstverk, som t ex när han målar av en detalj ur en berömd målning och skulpterar ett draperi i brons, som verkar dölja resten av tavlan. □

FREDAGEN 16 SEPTEMBER 1988

Foto: MANEL ARMENGOI

Josep Maria Subirachs framför Gaudis berömda katedral.

Katalanska skulpturer

I morgon kl 14 är det vernissage på Millesgården, som nu visar skulptur och grafik av den katalanske konstnären Josep Maria Subirachs.

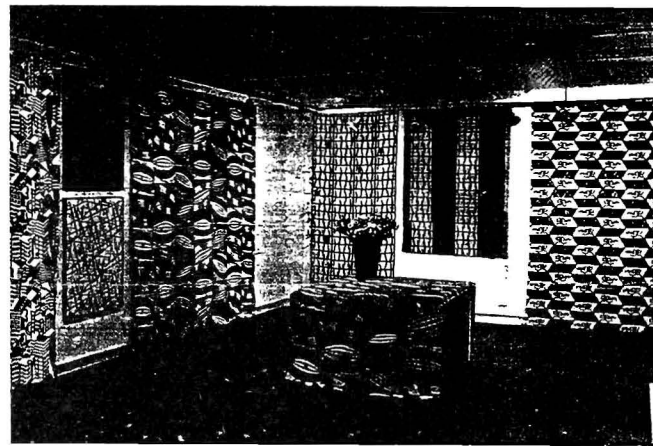
Denne skulptör är mycket aktuell i sin hemstad Barcelona. Där har han bl a fått det hedersamma uppdraget att slutföra den skulpturala utsmyckningen av jugendarkitekten Antonio Gaudis berömda katedral La Sagrada Familia. Subirachs är självstän-

dig nog att våga fullfölja detta arbete utan att imitera eller snekla på Gaudis karaktäristiska stil.

I sin konstitutövning laborerar Subirachs gärna med motsättningen mellan manligt och kvinnligt, ljus och mörker, konvex och konkav. Dessutom har han en förkärlek för mytisk symbolik.

Millesgården: J. M. Subirachs.
17 sept-16 okt.

Konst

Unika tryck av unga textilare från utställningen i Paris: från vänster Jonas Fredlund, Christina Krogdahl, Camilla Fürst, Kristina Eliasson och Love Hansson

BARCELONA – STOCKHOLM TUR OCH RETUR

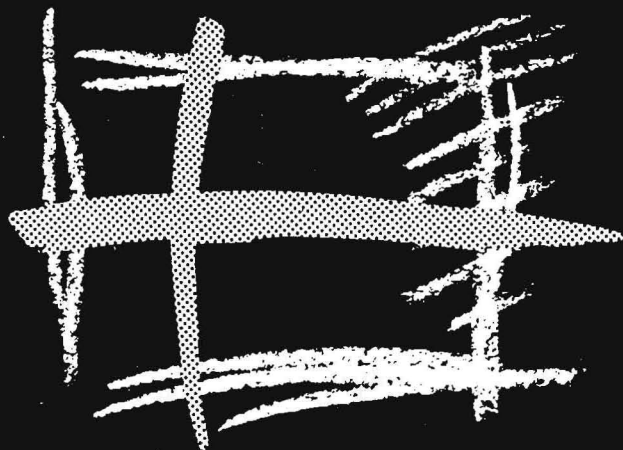
I höst startar ett brett kulturutbyte mellan Sverige och Katalonien. De svenska aktiviteterna presenteras under samlingsnamnet "Suecia Avui" – Sverige Idag. Det handlar om ett hundratal evenemang, från vikingar till konsumentupplysning. Sverige Idag inleddes med Inez Svenssons och Svenska Institutets utställning över svensk textil under 30 år – den som haft en sådan framgång i Paris och därifrån vandrat vidare i Europa. Från Jugoslavien kommer den till Barcelona, och härifrån går den vidare till Aten. Inez aktualiserar utställningen med färska tryck av Sven Fristedt och Carl Fredrik Reuterswärd, för som hon säger: "I Barcelona får man skäpa sig."

Sverige Idag är tänkt att bli inledningen till en lång och varaktig vänskap mellan de båda länderna. Folk med gemensamma intressen och arbetsfält ska hädanefter veta var de kan finna varandra självständigt; "Jag tror det blir en boom", säger Pau Puig i Scotoni, den katalanske utställningskommisarien. Han är utmärkt lämpad för sitt uppdrag; lika hemma i Sverige som i Katalonien. Talar flytande svenska, historiker och författare till boken "Baskien och Katalonien, den långa vägen till

självstyre".

Den officiella invigningen sker den 26 oktober i Barcelonas stadshus. Därefter går Katalonien i blå-gult... Institutionstidningen "Avui" trycker en speciell söndagsbilaga om Sverige. I radion spelas klassisk svensk musik utöver de konserter som Maroensembeln ger. I Metronoms häftiga utställningslokal visas utlända svensk konst av bland andra Stina Ekman. Samtidigt pågår en fotoutställning av Ingrid Orfali. Man visar handikappdesign i Barcelonas bästa designbutik, Vingon. I Spaniens enda leksaksmuseum, i Figueras (där även Dalimuseet ligger) visas träleksaker. Och det blir filmfestival. Vecka efter vecka kan katalanerna gå på Filmoteket och se svensk film från Sjöström till Widerberg och Bergman. Mikael Meschke kommer med sin dockteater-ensemble. Och förhoppningsvis Cullbergbaletten. Svensk lyrik översätts till katalanska och spanska. Man organiserar författarböcker. I skrivande stund ska PO Enquist, Torgny Lindgren och Birgitta Trotzig bekanta sig med sina katalanska kolleger. Svenska barnböcker ställs ut i sala de Tinell – samma amrika lokal där Columbus berättade för Ferdinand och Isabella om sin nya färdväg till Indien. I vår blir det Kataloniens tur att komma till Sverige. Den 15 april invigs "Katalansk Vår" i Kulturbuset i Stockholm. □ AV NINA YUNKERS

*Manifestació
Cultural Sueca
a Catalunya*

**SUÈCIA,
AVUI**

Art Jove Suec

Artesania Tèxtil

Cinc ceramistes suecs